

EKSAMEN

Emnekode: SFBR1303	Emne: Årsregnskap og god regnskapsskikk revisoreksamen
Dato: 7. mai 2014	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 15.00
Hjelpemidler: Revisors håndbok IFRS på norsk IFRS 16, 18 og 40 (kopier) Norges lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer. Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad) Rente- og annuitetstabeller Kalkulator	Faglærer: Eddie Rekdal
Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 8 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av 4 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Begynn på nytt ark for hver oppgave.	
Sensurdato: 28. mai 2014 Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning av 01.12.2005.

7. mai 2014

kl. 0900 - kl. 1500

Oppgavesettet består av 7 sider, inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler

- Revisors håndbok
- IFRS på Norsk
- IFRS 16, 18 og 40 (kopier)
- Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Kalkulator

Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Alle oppgaver skal besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.

OPPGAVE 1 (Anslått tid: 60 minutter)

Tre og Metall AS har følgende utdrag av foreløpig regnskap for 2012 med alle tall i tusen kroner. Det eneste som gjenstår er skatteberegning og disponering.

Resultatregnskapet	1.1.-31.12.12	1.1.-31.12.11
Resultat før skatt	2 910	950
Skattekostnad		266
Årsoverskudd		684
Disponering:		
Til annen egenkapital		534
Avsatt utbytte		150
Balansen	31.12.12	31.12.11
<i>Eiendeler</i>		
Utsatt skattefordel		140
Varer	4 500	4 250
Kundefordringer	2 750	1 250
Omløpsaksjer	420	370
<i>Egenkapital</i>		
Aksjekapital		100
Annen EK		600
<i>Gjeld</i>		
Utsatt skatt		0
Avsetning garantiansvar	500	350
Utbytte		150
Betalbar skatt	-5	266

Du får opplyst:

- 1) Varer ble nedskrevet 100 for ukurans
- 2) Avsetning for tap på kundefordringer er regnskapsmessig bokført til 160, mens skattemessig godkjennes 20 i fradrag.
- 3) Selskapet har fått noen klager fra kunder på et tidligere produkt. De har avsatt 500 til langsiktig avsetning.
- 4) Ved utgangen av 2012 er det positiv saldo på gevinst og tapskonto med 340 (dvs. en ubeskattet gevinst).
- 5) Omløpsaksjer er vurdert etter rskl. § 5-8. Kostpris på aksjene er 370. Fra disse aksjene er det mottatt og inntektsført 60 i utbytte.
- 6) Det ble avsatt forlite betalbar skatt med 5 i 2011.

Det er ikke foretatt utvidelse eller nedsettelse av aksjekapitalen i 2012. Aksjonærene og styret er enig om at det skal disponeres 525 til utbytte.

(a) Du blir bedt om å foreta skatteberegning og disponering av resultatet. Bruk 28 % skatt ved løsning av dette delspørsmålet.

Forutsatt at oppgitte regnskapstall over er for 2013 og at sammenligningstallene er for 2012. (Vi husker at Stortinget i desember 2013 vedtok at skattesatsen for AS skal være 27 % i 2014).

- (b) Hvilken innvirkning ville dette få for årsresultat, annen egenkapital, skattekostnad skattepostene i balansen? Vis beregninger.**

OPPGAVE 2 (Anslått tid: 120 minutter)

Nedenfor finner du opplysninger om selskapet Tech AS. Selskapet faller inn under gruppen små foretak etter regnskapsloven og ønsker å benytte forenklingsreglene for små foretak i alle tilfeller hvor det er mulig. Følgende informasjon foreligger:

Råvarer er talt opp slik (alle tall i hele kroner):

	31.12.2012	31.12.2013
Kurante varer	1.900 stk.	2.300 stk.
Ukurante varer	100 stk.	150 stk.
Skrapverdi ukurante varer totalt	14.000	20.000
Pris pr. stykk siste innkjøp	2.010 (1.000 stk.)	2.150 (1.000 stk.)
Pris pr. stykk nest siste innkjøp	1.980 (1.000 stk.)	2.120 (1.000 stk.)
Pris pr. stykk tredje siste innkjøp	1.960 (1.000 stk.)	2.110 (1.000 stk.)
Gjenanskaffelseskost pr. stykk	2.050	2.000

Ferdigvarer er vurdert slik (alle tall i tusen kroner):

	01.01.2013	31.12.2013
Kostnader påløpt på alle varer på lager:		
Direkte materialforbruk	1.950	2.150
Direkte lønn inkl. sosiale kostnader	1.800	2.050
Direkte underentreprenørkostnader	750	620

Indirekte variable tilvirkningskostnader beregnes med 15 % påslag på direkte kost (begge år). Indirekte faste tilvirkningskostnader beregnes med et påslag 25 % på direkte kost (begge år).

Alle ferdigvarene er kurante og virkelig verdi er beregnet å ligge 30 % høyere enn full tilvirkningsverdi.

- a) Beregne regnskapsmessig verdi av selskapets varelagre per 31.12.2013. Vis til relevante bestemmelser.**
- b) Anta at selskapet ønsker å gå over til å benytte full tilvirkningskost på produserte varer. Vis hvordan effekten av dette kan vises i regnskapet for 2013 etter forenklingsreglene for små foretak (inkl. skatteeffekten hvor du skal forutsette 28 % skatt). Vis til relevante bestemmelser.**

Selskapets saldobalanse viser bl.a. følgende tall per 31.12.2013 (alle tall i tusen kroner):

1080 Goodwill	2.100
1082 Akkumulert avskrivning goodwill	0
1100 Produksjons- og lagerbygg	4.600
1102 Akkumulert avskrivning produksjons- og lagerbygg	-414
1110 Tekniske installasjoner i bygg	1.200
1112 Akkumulert avskrivning installasjoner i bygg	-360

1150 Tomter	1.400
1210 Maskiner	15.580
1211 Tilgang maskiner	1.000
1212 Akkumulerte avskrivninger maskiner	-10.902

1. Selskapet overtok i begynnelsen av juli 2013 “innmaten” i en konkurrerende bedrift. Maskiner inngikk i oppkjøpet til virkelig verdi kr 500. Maskinene antas å ha en resterende levetid på 5 år. Goodwill ble i forbindelse med oppkjøpet vurdert til kr 2.100 og antas å ha en levetid på 5 år.
2. Produksjons- og lagerbygget ble anskaffet 1. juli 2008. Bygget ble dekomponert i bygg og tekniske installasjoner. Råbygget avskrives lineært over 50 år og de tekniske installasjonene over 15 år. Det er ikke satt noen restverdi ved utløpet av levetiden. Man har ikke vurdert det som aktuelt å foreta ytterligere dekomponering.
3. Maskiner avskrives lineært med 20 % p.a. Det ble kjøpt en ny maskin 1. juli 2013 for kr 500. Levetiden for maskinen ble vurdert til 8 år. Det ble besluttet at maskinen skal beholdes i 3 år og deretter utskiftes. Restverdi etter 3 år er vurdert til kr 260. Bedriften ønsker å avskrive denne nye maskinen over forventet brukstid. Samtidig ble det solgt gammelt maskinutstyr for kr 250 (+ 25 % mva.). Følgende opplysninger foreligger om disse maskinene iht. anleggsregisteret:

Anskaffelseskost	4.000
Uavskrevet rest per 01.01.2013	150

- c) **Beregn årets regnskapsmessige avskrivninger pr. driftsmiddelgruppe og samlet. Begrunn dine løsninger og henvis til aktuelle bestemmelser.**

Selskapet har i løpet av siste år utviklet en egen kutte- og slipemaskin. Maskinen sto ferdig 31.12.2013 og ble tatt i bruk fra januar 2014. Alle kostnader vedrørende utviklingen er registrert i et eget prosjektregnskap. Følgende direkte kostnader fremgår av prosjektregnskapet per 31.12.2013 (alle kostnader i 1.000 kr):

Direkte materialforbruk	150
Direkte lønn inkl. sosiale kostnader	180
Direkte underentreprenørkostnader	70

Indirekte tilvirkningskostnader anses tilsvarende som ved tilvirkning av varer. Andel av lånerenter til finansiering av prosjektet er beregnet til kr 12. Normalt påslag for fortjeneste er 30 %.

- d) **Bedriften ønsker å aktivere mest mulig av prosjektet. Utarbeid forslag til aktiveringsbeløp med henvisning til aktuelle bestemmelser. Foreslå også bokføringen av aktiveringen.**

OPPGAVE 3 (Anslått tid: 60 minutter)

Vestviken AS har to aksjonærer, Oline og Torvald. Totale eiendeler per 31.12.2013 er på 27,5 mill kr. En del av eiendelene er at selskapet har bokført verdi av Forskning og utvikling på 5 mill kr.

Egenkapitalen består av innskutt egenkapital med Aksjekapital på 5 mill kr og Overkurs 1,5 mill. Opptjent egenkapital består av Fond for vurderingsforskjeller på 6,5 mill kr og Annen egenkapital på 3 mill kr.

Avsetninger for forpliktelser utgjør 2,5 mill kr, langsiktig gjeld 3 mill kr og dermed utgjør Kortsiktig gjeld 6 mill kr.

Du kan i dette delspørsmålet forutsette at selskapet har god egenkapital og likviditet, uansett hvor stor utbytte som deles ut.

(a) Styret ber deg beregne maksimalt utbytte for 2013 og hvordan Egenkapital og gjeld (balansens kredittside) skal presenteres dersom dette gjennomføres.

Du oppdager at Torvald har fått et langsiktig lån fra selskapet på 1,5 mill kr. Han oppgir at 0,8 mill kr av det han evt. får i utbytte skal brukes til å nedbetale lånet.

Kari er daglig leder i Vestviken AS har i januar 2014 akseptert et tilbudt om å kjøpe aksjer i Vestviken AS for 1 mill kr fra Oline. Hun hadde ikke likvider til å kjøpe aksjene så styret har gitt henne lån fra Vestviken AS til å gjøre opp for aksjekjøpet.

(b) Har de nye opplysningene noe innvirkning på beregning av maks utbytte.

I 2014 opplever selskapet et vesentlig fall i markedet for deres produkter – ja nærmest et krakk. Det medfører at selskapet i starten mars får likviditetskrise og har vanskelig for å betale ut lønnen til de ansatte. Styret møtes 20. mars 2014 for å vedta årsregnskapet for 2013, herunder utbytte.

(c) Styret ber deg vurdere om det er riktig å ta hensyn til de nye opplysningene ved vurdering av maks utbytte. Vis til relevante bestemmelser.

Du skal i det videre se bort fra beregningene ovenfor om maks utbytte.

Revisor har to korrigeringer til regnskapet:

(i) En kundefordring på 1 mill kr må anses tapt. Den oppstod ved et salg i desember 2013, men basert på at kredittvurderingen var for dårlig er fordringen verdiløs.

(ii) Selskapet leier lokaler. I disse lokalene er det sommeren 2013 satt inn skillevegger og annet faste installasjoner for kr 250 000. Ved utløpet av leieperioden om 10 år vil dette bli gårdeiers uten at leietaker får noe kompensasjon. Selskapet har kostnadsført utgiften, men revisor mener at en annen behandling må være riktig. (forutsett lik skattemessig og regnskapsmessig periodisering.).

(d) Vis hvilken effekt opplysningene over har på Annen egenkapital.

OPPGAVE 4 (Anslått tid: 120 minutter)

De deloppgaver som berører skatt knyttet til merverdier (mindreverdier), skal utsatt skatt (skattefordel) beregnes på grunnlag av 27 %.

Del 1 Oppkjøp og åpningsbalanse

Selskapet Mor AS kjøper 60 % av selskapet Datter AS den 1. januar 2014. Anskaffelseskost er 5,6 millioner kroner. Oppkjøpet ble finansiert med et langsiktig lån. Balansene til disse to selskapene pr. 31. desember 2013 (rett før oppkjøpet) er som følger:

	Mor AS	Datter AS
	31.12.2013	31.12.2013
Anleggsmidler	24 000 000	17 600 000
Omløpsmidler	34 000 000	400 000
Sum eiendeler	58 000 000	18 000 000
Aksjekapital	6 000 000	6 000 000
Annen egenkapital	2 000 000	-
Gjeld	50 000 000	12 000 000
Sum gjeld og egenkapital	58 000 000	18 000 000

I forbindelse med oppkjøpet er det identifisert (brutto) merverdier knyttet til avskrivbare anleggsmidler på 2,2 millioner kroner, samt merverdier knyttet til varelageret på kr 200 000 (som realiseres i løpet av 2014). Gjenværende levetid for anleggsmidlene er 10 år. Eventuell goodwill avskrives også over 10 år.

- (a) Ledelsen i Mor AS er usikker på hva som menes med «kontroll». Skriv et kort notat på omkring 1 side der du forklarer dette begrepet knyttet til konsolidering, og henvis til relevante bestemmelser.
- (b) Utarbeid en merverdianalyse på oppkjøpstidspunktet. Anta at det kun tilordnes goodwill til majoriteten. Utarbeid konsernets åpningsbalanse på oppkjøpstidspunktet.
- (c) Anta at merverdiene på 2,2 mill. kroner er knyttet til ikke balanseført forskning og utvikling (FoU). Ledelsen i Mor AS er usikker på den regnskapsmessige behandlingen. Skriv et notat hvor du gjør rede for hvordan man skal behandle FoU i forbindelse med virksomhetssammenslutning. Begrens til maksimalt 1 side.

Se bort fra informasjonen i delspørsmål (c) i resten av denne oppgaven.

Del 2 Restruktureringskostnader

I forbindelse med oppkjøpet av Datter AS, planlegges det en restrukturering av dette selskapet. Det forventes at det vil påløpe 1,5 millioner i tilknytning til restruktureringen, og at det er mer enn 80 % sannsynlig at den vil bli gjennomført.

- (d) Drøft med utgangspunkt i grunnleggende regnskapsprinsipper og relevante standarder hvordan restrukturering bør behandles i forbindelse med oppkjøpet 1. januar 2014.

Se bort fra informasjonen i delspørsmål (d) i resten av denne oppgaven.

Del 3 Konsernregnskap for 2014

De varene som det var knyttet en merverdi på oppkjøpstidspunktet, er solgt i løpet av 2014.

Anta at Mor AS selger for 3 millioner kroner til Datter AS i 2014. Disse varene er anskaffet for 2 millioner kroner. 50 % av varene er videresolgt ut av konsernet, mens de øvrige ligger på lager hos Datter AS pr. 31.12.2014.

	Mor AS 2014.	Datter AS 2014.
Salgsinntekter	38 000 000	32 000 000
Kostnader ekskl. avsk.	19 200 000	26 000 000
Avskrivninger	2 800 000	2 000 000
Driftsresultat	16 000 000	4 000 000
Netto finanskostnad	-	-
Resultat før skattekostnad	16 000 000	4 000 000
Skattekostnad	4 320 000	1 080 000
Årsresultat	11 680 000	2 920 000

	Mor AS 31.12.2014	Datter AS 31.12.2014
Anleggsmidler	21 200 000	15 600 000
Aksjer i datter	5 600 000	
Omløpsmidler	47 200 000	6 400 000
Sum eiendeler	74 000 000	22 000 000

Aksjekapital	6 000 000	6 000 000
Annen egenkapital	13 680 000	2 920 000
Gjeld	50 000 000	12 000 000
Betalbar skatt	4 320 000	1 080 000
Sum gjeld og egenkapital	74 000 000	22 000 000

(e) Utarbeid konsernregnskap for 2014 (både resultat og balanse). Hva er konsernets resultat samt resultatet til majoritet og minoritet?

Del 4 Internsalg i 2015

Anta at Mor AS selger for 4 millioner kroner til Datter AS i 2015. Disse varene er anskaffet for 1,4 millioner kroner. Kun 20 % av varene er videresolgt ut av konsernet, mens de øvrige ligger på lager hos Datter AS pr. 31.12.2015. Varene som ble solgt i 2014 fra Mor AS til Datter AS er solgt ut av konsernet i løpet av 2015.

(f) Vis kun elimineringsene som må gjøres i konsernregnskapet for 2015 (se bort fra skattemessige elimineringsene).